

UNELE ASPECTE ALE EVALUĂRII REZULTATELOR ACADEMICE ÎN CADRUL PREDĂRII-ÎNVĂȚĂRII DISCIPLINELOR REALE

Galina DRAGALINA, Vladimir GUȚU

Universitatea de Stat din Moldova

În lucrarea de față sunt tratate unele aspecte ale procesului de evaluare a rezultatelor învățării la nivel universitar, importanța, tipurile și funcțiile evaluării. Caracterul aplicativ al lucrării constă în caracterizarea generală a testului de evaluare, a modalităților de elaborare a testelor pentru disciplinele ce țin de științele reale. Sunt propuse verbe și indicate modalitățile de utilizare a lor la nivel de cunoaștere, aplicare, integrare.

Cuvinte-cheie: proces de evaluare, teste, niveluri, cunoștințe, aplicare, integrare, funcție educativă, selectivă, diagnostică, funcție cibernetică și social-economică.

SOME ASPECTS OF THE EVALUATION'S ACADEMIC RESULTS IN THE PROCESS OF DISCIPLINE REALE KNOWLEDGE

In this article there are presented the aspects of the evaluation's process of knowledge at university level, the importance and functions of assessment types. The applicative aspect of this work consists in a general characterization of the evaluation test, methods of compiling tests for university courses related to real sciences. Verbs are proposed and indicated their application processes on the levels of knowledge, application, integration.

Keywords: evaluation process, tests, levels, knowledge, implementation, integration, educational function, selective, diagnosis, social-economic development.

Importanța și funcțiile evaluării rezultatelor academice. În aspect general, procesul de instruire depinde în mare măsură de modul cum este proiectat și realizat procesul de evaluare. *Evaluarea* este actul didactic complex integrat, care permite a evidenția cantitatea și calitatea cunoștințelor dobândite, valoarea lor, nivelul, funcționalitatea acestora la un moment dat (curent, periodic, final).

La diferite etape ale învățământului preuniversitar și ale celui superior, evaluarea trebuie să includă neapărat cele trei niveluri (cunoștințe, aplicare, integrare), co-raportul acestora fiind în funcție de obiectivele, etapele, caracterul temporal, specificul disciplinei în cauză etc.

Este important să se respecte co-raportul procentual dintre niveluri (de cca 25:40:35), pentru a asigura finalitatea practică a studiilor. De exemplu, dacă cadrul didactic, la orele de curs, pune accentul doar pe aprecierea cunoștințelor asimilate, atunci studenții vor învăța definiții, reguli, legi, concepte la nivelul memoriei și mai puțin la nivelul reflecției, al gândirii critice sau al învățării prin descoperire. Sunt frecvente cazurile când profesorul vede în sală studenți, însă nu viitori angajați, iar studenții, la rândul lor, nu-și pun întrebarea: când și unde le-ar fi de folos cunoștințele predate la cursul dat? (deși nu poate fi exclusă varianta că orice cunoștințe și competențe sunt sau vor fi valoroase pentru specialistul în formare).

Scopul evaluării nu este doar de a verifica anumite cunoștințe, competențe, ci și de a motiva studentul să învețe, iar în ansamblu – de a perfecționa procesul educațional.

Funcțiile evaluării trebuie să fie relaționate pe criteriul de bază, pe activitatea de formare inițială, care, în temei, constituie fundamentul formării continue.

Importanța evaluării rezultatelor academice în ansamblul său rezultă din funcțiile ce le poartă la diferite etape de instruire.

Funcția educativă asigură conștientizarea rezultatelor evaluării în diferite situații (de succes, de insucces) și formarea unor atitudini față de domeniul în care se realizează evaluarea sau față de alte aspecte ale vieții.

Funcția selectivă poartă caracter de competiție, clasificare, în dependență de gradul valorii, al performanței în grup (acordarea de diplome, certificate, burse, ocuparea unui loc la anumite concursuri etc.).

Funcția diagnostică este una de stabilire a valorii, a nivelului de performanță individuală a studentului la un anumit moment și de prevedere a viitoarelor performanțe.

Funcția cibernetică vine să asigure feedback-ul; prin rezultatele studentului poate fi corectat și optimizat însuși procesul de predare-învățare-evaluare.

Funcția social-economică a procesului de evaluare arată eficiența învățământului la nivelul societății.

Caracterul testelor de evaluare la disciplinele reale. Modernizarea învățământului universitar include elaborări, modificări optimizante ce vizează planurile de studii, curricula pe discipline, inclusiv testele de evaluare.

Pentru ca un test de evaluare inițială să fie relevant și să corespundă demersului de proiectare, acesta trebuie să cuprindă itemi care în rezultat să ofere informații despre competențele celui evaluat. În ajutorul cadrelor didactice de la USM, care în permanență trebuie să alcătuiască itemi, teste pentru evaluările curente, periodice sau finale, au fost propuse modele cu seturi de *verbe* ce pot fi folosite, precum și procesele sau achizițiile corespunzătoare. Acestea, însă, poartă un caracter general, fiind în bună corespundere cu disciplinele umanitare și mai puțin cu cele reale. De menționat aici că în cazul disciplinelor reale sunt necesare și anumite specificări ce țin strict de nomenclatorul acestora și care trebuie să exprime sensul veridic al sarcinii. În mod contrar, studenții nu vor înțelege corect conținutul itemilor.

Mai jos sunt indicate exemple de verbe cu sens general (pe niveluri necesare), precum și o serie de verbe specifice, utilizate la alcătuirea testelor pentru disciplinele reale, în special cu referire la cele ce țin de Chimie și Tehnologie Chimică.

Nivelul	Denumirea	Verbul	Se evaluează
I	Cunoaștere	<i>a reda, a reproduce, a formula</i> noțiuni, <i>a utiliza</i> nomenclatura; <i>a recunoaște</i> anumite elemente, substanțe, <i>a denumi</i> fenomene, procese, reacții, substanțe chimice, <i>a aranja</i> metalele, <i>a completa</i> ecuația, tabelul, <i>a defini, a diviza, a descrie,</i> <i>a exemplifica, a enumăra,</i> <i>a egala</i> ecuația reacției, <i>a modela</i> structuri, <i>a scrie</i> simbolurile elementelor din sistemul periodic, formule chimice, <i>a separa</i> un amestec de substanțe, <i>a trasa</i> o linie între metale și nemetale, compuși organici și anorganici, clase de substanțe, <i>a stabili</i> locul metalelor în tabelul elementelor chimice etc.	achizițiile de nivel elementar: 1. <i>Date particulare specifice:</i> noțiuni, termeni, denumiri, fapte, date, informații, simboluri de elemente chimice, structuri ale substanțelor, formule de anumiți compuși. 2. Moduri de tratare a datelor particulare (fără a le explica): clasificări, criterii, metode. 3. Date universale: principii, legi, teorii, sistemul elementelor chimice etc.
II	Aplicare	<i>a distinge</i> trăsăturile comune a două substanțe, clase de compuși, serii omoloage, a două fenomene, <i>a alcătui</i> ecuația reacției, <i>a aplica legea Lambert-Beer,</i> <i>a argumenta</i> structura, <i>a clasifica</i> compuși anorganici, <i>a utiliza</i> date concrete, <i>a construi</i> grafice, curbe, <i>a compara</i> aciditatea, bazicitatea, <i>a demonstra</i> structura produsului, <i>a folosi</i> reprezentări grafice, <i>a explica</i> mecanismul, <i>a generaliza</i> anumite proprietăți, <i>a stabili</i> pH-ul, concentrația, compoziția, structura etc.	proces de tipul: 1. Aplicarea unei metode sau strategii în situații cunoscute. 2. Utilizarea de procedee teoretico-experimentale cunoscute pentru a rezolva exerciții sau probleme în situații noi. 3. Construirea unor tehnici și instrumente de cercetare în vederea unor aplicații, inclusiv în teritoriul (protecția mediului). 4. Efectuarea unor experiențe de laborator după tehnologii cunoscute.

III	Integrare	<p><i>a integra</i> informațiile într-un sistem propriu de valori, <i>a determina</i> mecanismul, <i>a identifica</i> elemente, substanțe, clase de compuși organici, anorganici, fenomene, reguli, <i>a construi</i> curba de titrare, <i>a investiga, a calcula, a deduce</i> formula în baza rezultatelor obținute experimental, <i>a descoperi, a determina, a stabili</i> structura în baza rezultatelor de analiză spectrală, <i>a evalua</i> avantajul/pierderile procesului industrial, <i>a elaborează, a propune, a recomanda</i> o metodă eficientă de purificare a apelor reziduale, <i>a proiecta</i> o cale rentabilă de obținere a produsului, <i>a rezolva</i> probleme, <i>a elaborează, a alcătui</i> un plan original de acțiune, <i>a produce</i> lucrări personale.</p>	<p>proces de gândire analitică, logică deductivă:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea și separarea elementelor dintr-un tot unitar. 2. Stabilirea corectă a relațiilor, raporturilor dintre elemente, substanțe conform ecuațiilor chimice, explicarea legităților. 3. Elaborarea de concluzii unice, noi (care inițial nu erau clare) prin condensarea, reasamblarea datelor analizei. 4. Organizarea faptelor particulare în structuri, tipologii, mecanisme generalizatoare. 5. Elaborarea unui plan sau a unei strategii de rezolvare a unei sarcini într-un mod original, printr-o lucrare personală. 6. Stabilirea unor reguli, concluzii, generalizări.
-----	------------------	---	---

Evident, gradul de complexitate a nivelului cere anumite verbe: pentru nivelul I – *a numi, a enumăra, a scrie*, pentru nivelul II – *a aplica, a argumenta*, pentru nivelul III – *a investiga, a calcula, a deduce, a proiecta* etc. Dar, uneori, unul și același verb poate fi utilizat la 2-3 niveluri, funcție de scopul urmărit. De exemplu, verbul *a stabili* se potrivește la *stabilirea locului metalelor în sistemul periodic* (nivelul I), la *stabilirea tipului unei reacții* (nivelul II) sau la *stabilirea mecanismului, a influenței concentrației, a pH-ului soluției* etc. (nivelul III).

Concluzii

1. Evaluarea rezultatelor academice rămâne a fi mereu o problemă actuală, ea fiind în continuă optimizare.
2. La nivel universitar, funcțiile evaluării rezultatelor academice (educativă, diagnostică, formativă, cibernetică, social-economică) sunt valorificate insuficient; aici domină evaluarea normativ-informativă.
3. În vederea redimensionării evaluării rezultatelor academice de pe *cunoștințe* pe *competențe*, a apărut necesitatea de a stabili ansamblul de *verbe* specifice evaluării în cadrul predării disciplinelor reale. În lucrarea de față am încercat să exemplificăm această abordare, care trebuie implementată în plan teoretic, dar și practic.

Bibliografie:

1. CUCOS, C. *Teoria și metodologia evaluării*. Iasi: Polirom, 2008.
2. RADU, I.T. *Evaluarea în procesul didactic*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2000.
3. ДРАГАЛИНА, Г., ВЕЛИШКО, Н., РЕВЕНКО, М. Модернизация доуниверситетского химического образования в Республике Молдова. В: *Современные тенденции развития*. Москва: Изд-во Московского университета им. М.В. Ломоносова, 2008, с.93-96.

Prezentat la 11.06.2013